

Grenzeloos communiceren met FRANEL

Toen de Kortrijkse campusrector Piet Vanden Abeele een tijd geleden zijn visie rond onderzoek op de campus uiteenzette, legde hij in het bijzonder de nadruk op de studie van grensproblematieken, en dit in verschillende wetenschappelijke domeinen. Voor taalkundigen springt de linguïstische problematiek van de grensstreek uiteraard in het oog. Studies tonen immers aan dat, ondanks het stijgende aantal grensoverschrijdende initiatieven op cultureel en economisch vlak, de taalbarrière tussen Franstaligen en Nederlandstaligen een aanzienlijk probleem blijft stellen, en dat er duidelijk nood is aan bijkomend, niet-schools taalonderwijs voor beide groepen. Bovendien blijkt dat de motivatie om de taal van de burens te leren niet alleen bij Nederlandstaligen in Vlaanderen zeer hoog is, waar Frans uiteindelijk de meest gevraagde vreemde taal is, maar dat ook in het Noorden van Frankrijk de vraag naar Nederlands sterk toeneemt.

Professor Piet Desmet had daar wel oren naar en zocht partners bijeen om een multimediale leeromgeving te creëren voor de beoogde doelgroepen. De didactische knowhow werd geleverd door de campus Kortrijk, waar het team van Piet Desmet sinds jaar en dag vernieuwend onderzoek naar CALL (computer-assisted language learning) verricht, en de Rijselse Universiteit Lille III – Charles de Gaulle, waar Armand Héroguel als coördinator fungeert. De technische aspecten werden gerealiseerd door Indie Education (het vroegere Telraam, een spin-off van de campus Kortrijk), samen met AV-net van de K.U.Leuven.

Voor de eigenlijke inhoud werd in de eerste plaats gezocht naar authentiek materiaal als basis voor een sterk interactieve aanpak van het leerproces, een punt waarop het reguliere onderwijs soms nog tekortschiet. In dit opzicht bleken de grensoverschrijdende magazines "Puls", "Transit", en "Grensleven" van de regionale zender WTV/Focus uitermate geschikt. Die magazines, die inspelen op de tweetaligheid van de grensstreek, leveren waardevol beeldmateriaal dat actueel is en aansluit bij de dagelijkse leefomgeving. Bovendien wordt het interculturele aspect sterk in de verf gezet.

De regionale zender bleek een ideaal medium om het project te lanceren. Niet alleen beschikt het project meteen over een krachtig wapen om een mediacampagne op te zetten, maar de website van de zender wordt ook zeer druk bezocht en vormt zo een uiterst geschikt portaal voor Franel. Vanuit Franstalige hoek stelt ook de zender C9TV zijn beeldmateriaal ter beschikking voor de ontwikkeling van de didactische inhoud van het project. Bovendien heeft de Henegouwse zender Notélé – die aanvankelijk nauwer bij het project betrokken was maar om financieringsredenen uiteindelijk afhaakte – zich bereid verklaard Franel via zijn website aan te bieden, waardoor eigenlijk drie grensregio's vertegenwoordigd zijn binnen Franel.

Uiteraard kon dit ambitieuze project slechts gerealiseerd worden dankzij de uitgebreide financiering van een aantal instanties. Het Europese Interreg-fonds zorgde voor de helft van de middelen. Verder kwamen ook de provincie West-Vlaanderen, het Vlaamse ministerie van

onderwijs, en de Franse regio Nord-Pas-de-Calais over de brug. Het project werd begin 2005 opgestart onder de naam “Lingu@tic”.

Eén jaar later werd “Fanel” boven de doopvont gehouden. Een transparante allusie op de twee betrokken talen, en tevens de naam van de mascotte van het project, die trouwens ook vaak te zien geweest is in de regionale en nationale media. De leeromgeving, die verder bouwt op de ervaring opgedaan met het auteursysteem Idioma-tic, is actief sinds 10 februari. Intussen hebben reeds 3 500 mensen een gebruikersnaam, waarmee ze kunnen inloggen op Fanel waar en wanneer ze maar willen.

Fanel biedt, naast een gebruikersvriendelijke interface, een gestructureerde didactische onderbouw, met componenten gericht op vaardigheid en op kennis. Zowel luistervaardigheid als vocabularium, spelling en grammatica komen aan bod. Het beeldmateriaal wordt in verschillende players in streaming video aangeboden (zonder ondertiteling, met transcriptie en/of met vertaling), naargelang de plaats in het didactisch scenario.

De leerder bepaalt echter zelf de mate waarin hij binnen de omgeving begeleid wordt doorheen de activiteiten: ofwel kiest hij voor een uitgestippeld parcours dat hij stap voor stap doorloopt (“onze montage”), ofwel kan hij vrij door de omgeving navigeren (“jouw montage”), ofwel zoomt hij in op activiteiten binnen een bepaald gebied (woordenschat, grammatica...). De leeractiviteiten zelf zijn zeer gevarieerd. Het auteursysteem Idioma-tic laat immers toe niet enkel gesloten oefentypes zoals “multiple choice” te ontwikkelen, maar ook halfopen oefentypes zoals vertaal oefeningen of herformuleeractiviteiten, steeds met foutspecifieke feedback. Ter ondersteuning van de leeractiviteiten worden bij de kenniscomponenten (woordenschat, grammatica, taaldaden) ook systematische fiches aangeboden.

Eén van de doelstellingen van Fanel is tenslotte het bevorderen van “blended learning” (i.e., een combinatie van traditionele en multimediale onderwijsvormen) door de mogelijkheid te bieden eenheden uit de elektronische leeromgeving in het onderwijs te integreren. Er worden opleidingen aangeboden aan leerkrachten zodat zij in en naast hun lessen Fanel kunnen gebruiken. Elke coach kan bij Fanel immers de vorderingen en de scores van iedere leerder die tot zijn groep behoort opvolgen om zo eventueel te differentiëren en/of te remediëren.

Naast de twee thematische modules (“werk” en “vrije tijd”) die nu al ter beschikking staan, werkt Lingu@tic aan de ontwikkeling van twee nieuwe thema’s (“milieu” en “consumptie”). Verder wordt binnenkort de testomgeving “De Sterren van Fanel” gelanceerd en zullen via “Studio Fanel” ook leerkrachten actief kunnen meewerken aan de ontwikkeling van nieuwe leereenheden binnen Fanel. Het project, dat overigens onlangs bekroond werd met de prijs van de Amerikaanse vereniging CALICO (Computer Assisted Language Instruction Consortium), loopt nog tot eind 2007.

Stijn Verleyen

Meer informatie over Lingu@tic en Fanel:
www.kuleuven-kortrijk.be/linguatic/ – www.wtv.be/franel